

Մեծ հաճոյքով կարգացի Գիրքեր ու քերքեր յօդուածը (Բազմ. յուն. էջ 41), ի պատասխան Հ. Ազգերեանի փաստերուն ի նպատակ Երանոսի լատին բնագրին, Հ. Ազգերեանի հանճարեղ գիտողութիւններէն ոմանք լաւաւագոյն կամ համարժէք մեկնութիւն մը կը գտնեն հայերէնով, սակայն «Ես մերկ ծնայ զքեզ» զոր «ի սերկեան» կը կարգաք՝ ընթերցողը բոլորովին չի գոհացներ: Բայց գրութեանս նպատակն է ընթերցում մը որ թէ Գիրքեր ու քերքեր յօդուածը և թէ Հ. Ազգերեան անբաւական մեկնութիւն մը տուած կը թուին:

Երանոս կ'ըսէ ստատանայի համար «Եւ քանզի ի ձեռն բարուց խրատուն ապտամբեալ ի բաց եկաց յԱստուծոյ՝ սատանայ կոչեցաւ որ է ապտամբ»: Ի ձեռն բարուց խրատուն կը մեկնէք իր բնաւորութեան թեւադրութեան համեմատ, սակայն ի ձեռն ոգեւորուած էակ մը ենթադրել կու տայ, և ի ձեռն խրատուն անպէտ կ'երևի. երբ հեղինակը պարզ գործիականի մը միայն կը կարօտէր: Ընդհակառակն Հ. Ազգերեան կը համարի թարգմանիչ morum consilium (յիմար խորհուրդ) մեկնած ըլլայ իբր morum consilium (բարոյից խորհուրդ): Բայց բաւական չէ բառերը անշատել իրենց շրջանակէն. ինչպէս ծագած է ի ձեռն բառը: Ամբողջ պարբերութեան լատին բնագիրը պէտք էր վերակազմել:

Պարբերութիւնը կը կարգամ այսպէս, «Եւ վասն զի ի իւեռ բարուց խրատուն ապտամբեալ ի բաց եկաց յԱստուծոյ՝ սատանայ կոչեցաւ, որ է ապտամբ»: Երանոս չէր կրնար սատանայի բարքը յիշել առանց զայն ուրակելու. անոր ապտամբութեան պատճառը իր առանձին բարք ունենալը չէ, այլ իւեռ բարք ունենալը և յաջորդ խօսքերը կ'արդարացնեն ուղղագրութիւնը: Հ. Ազգերեան պիտի նկատէ սակայն որ «հրաշալի» է որ իր տուած լատին մեկնութիւնները այնքան յաջող զուգադիպութեամբ յարմարին... բայց «հրաշալի չէ՞ որ այնքան հայերէն ուղղագրութիւններ ալ բաւական չըլլան բնագիրը լուսաբանելու: Հետի եմ իր դրութեան անհամակիր ըլլալէ. և կը համարիմ թէ ամէն ընդգիմութիւն նպատակ մ'է ճշմարտութեան երբ իրօք ճշմարտութիւն մ'է ան:

ՊԱՆԱՏՈՒՐ

Ա Չ Դ

Խմբագրութեանս ուղղուած այն յօդուածները որ չեն տպագրուիր, ետեւ չեն դարձուիր, զորոնք ստանալու համար յօդուածագիրները պարտաւոր են ճանապարհի ծախսը հոգալ:
